

UN PAÍS DE PARAULES

Una història amb moltes capes

Juli Alandes publica una novel·la coral on els personatges formen un joc a cinc bandes

FRANCESC CALAFAT | 27 FEB 2013 - 20:52 CET

Archivado en: [Literatura catalana](#) [Escriptores](#) [Comunidad Valenciana](#) [Libros](#) [Literatura](#) [Gente](#) [España](#) [Cultura](#) [Sociedad](#)

L'escriptor Juli Alandes, autor de 'Crònica negra'. / JESÚS CÍSCAR

Alguns lectors poden pensar, d'entrada, que Juli Alandes és un escriptor temerari per endinsar-se en les terres movedisses de les manipulacions sagnants que ha fet de la història la dreta valenciana per afirmar que el *valenciano* és una llengua que no té res a veure amb el català, ja que Jaume I no va dur a les nostres terres glorioses cap llengua, sinó que més aviat va alliberar de l'esclavatge musulmà una llengua cristiana, el mossàrab, la indumentària primera del valencià. Però el talent d'un *fabulador* es

mesura per la capacitat de fer possibles camins que semblen inviables. I aquest és el repte i el reclam inicial de Juli Alandes: convertir material incendiari en univers literari atractiu.

De fet, un dels punts forts del narrador valencià és moure's en les esclotxes, en els límits, com va demostrar amb aprofitament literari de l'anarquisme en *Àcrates!* i en *El crepuscle dels afortunats* amb la creació del policia Miquel O'Malley —tota una troballa—, mosso d'esquadra d'origen valencià i amb algun empelt irlandés. Això mateix fa en *Crònica negra*, on també fa creïbles o tracta amb naturalitat fets que no són habituals. Així, per exemple, hi trau les orelles un messiànic o hi ha un policia versador del cant d'estil i amb eixides de roig provocador. En una paraula, Juli Alandes estira el fil de situacions i personatges extrems per extraure'n el màxim suc i desplegar fins a quins graus la realitat pot arribar a ser absurda o delirant. Un objectiu com aquest l'obliga a muntar un engranatge d'equilibris per tal que la trama rode amb eficàcia.

Crònica negra ens transporta al 1987 amb un Miquel O'Malley, amb estudis de filosofia i acabat d'eixir de l'ou acadèmic, que s'estrena com a policia. És l'etapa prèvia a la commemoració d'un grapat d'anys de la conquesta de València. L'atzar el du a formar part de l'equip d'investigació d'una sèrie d'assassinats estranys: una arabista americana, un arqueòleg francès, un medievalista radical i un catedràtic de dret, amb un historial força conservador, un rector estudiós del santoral valencià. Els investigadors no acaben de trobar els desllorigadors que els uneixen. Els mòbils sexual, econòmic, polític, d'enveja acadèmica no són satisfactoris davant els senyals simbòlics, lligats amb el foc purificador i cauteritzador d'heretgies, que escenifica l'assassí. Són només producte d'un torrat, embastat amb un discurs profètic i messiànic? O hi ha alguna clau més? A palpes, errades i persistència, la

Crònica negra

Juli Alandes

Edicions Bromera

Alzira, 2013

270 pàgines

polícia, amb el debutant al capdavant, aclareixen a poc a poc l'enigma.

A l'autor segurament no li interessa la novel·la negra pura, però n'aprofita —i en gaudeix— la intriga, la investigació, la figuració de personatges per a conduir els temes que li interessin i passar pel sedàs verbal del narrador i dels protagonistes el deliri valencià entorn de la identitat, però també per a repassar tot un ventall ampli de temes que van des de la trinxera universitària o la política fins a la vida social i cultural de la València d'abans i d'ara. Sense oblidar el foc creuat de referències culturals i literàries de tota mena. En tota aquesta madeixa té un pes específic, com ja hem dit, el xoc entre historiadors i, sobretot, l'ús i abús de la història amb fins poc honorables. Ara, el que importa és que aquesta *matèria* està ben integrada en la trama, no l'asfixia —potser hi ha alguna excepció—, sinó que més aviat aporta pebre i misteri a l'acció. Això es reforça també per la desfilada de personatges ben singulars, especialment Bernat de Flor, protagonista vital i contundent i alhora esmunyedís. En aquesta novel·la coral, l'eix resideix en els policies i, sobretot, en el jove O'Malley, perquè formen un joc a cinc bandes que funciona prenent com a base idees contraposades, rèpliques i contrarèpliques, que evidencia personalitats força divergents. Encara que hi ha eixides, reconeixements, vigilància i persecucions, la novel·la es fonamenta en els diàlegs entre els policies o amb els assessors, travessats pels jocs de les ocurrències i adobats amb els distints registres de l'humor.

Potser no totes les gosadies funcionen o tenen el mateix rendiment: hi presenta estridències, ara com ara, el personatge que juga al complot contra la història, però fa bé el seu paper. Els excessos hi fan el seu paper i no desvirtuen el gros de la novel·la, que és oferir una història amb moltes capes i on la serietat i la cultura són una mirada desinhibida, gràcies a la ironia. Tot plegat, *Crònica negra* és una obra que arrisca i toca molts temes, amb uns resultats òptims. Dignes de llegir i valorar.